

НАШЕ СЛОВО, НАША СИЛА

Мета заходу:

- збереження та популяризація української мови як невід'ємної частини національної ідентичності, культури та духовної спадщини;
- підвищення обізнаності про значення мови у сучасних умовах, її роль у формуванні патріотизму та єдності нації;
- стимулювання до вивчення і використання української мови в повсякденному житті, а також підтримка мови як важливого інструмента боротьби за незалежність і гідність України.

Ведучий 1

Доброго дня, дорогі друзі! Раді вітати вас на святі нашої рідної мови! Сьогодні ми впевнені, що тут зібралися справжні патріоти, для яких доля українського слова – це не просто історія, а справа серця.

Ведучий 2

Це особливе свято було започатковане у 1997 році Президентом України Леонідом Кучмою завдяки підтримці громадських ініціатив. Указом "Про День української писемності та мови" було визнано важливість нашої мови для розбудови української нації. Згідно з Указом, ми відзначаємо цей день щорічно на честь пам'яті великого Нестора Літописця – людини, що заклала основи нашої культурної спадщини.

Ведучий 1

З прадавніх часів тече наша мова, долаючи численні труднощі на шляху до визнання. Її шлях був нелегким – крізь приниження, утиски й заборони, але вона вистояла, зберігаючи в собі дух українського народу.

Ведучий 2

270 років наша мова переживала спроби знищення, так само, як і наш народ. Ворог хотів вирвати наше коріння, зробити нас безголосими, покірними рабами, позбавленими не тільки мови, але й нашої душі – усної творчості. Запрошую вас згадати цей тернистий шлях боротьби української мови за своє місце під сонцем незалежності.

Виходять дівчата із запаленими свічками. Називають факт і гасять свічку.

- 1) 1720 р. — указ Петра I про заборону книгодрукування українською мовою.
- 2) 1769 р. — видано розпорядження російської церкви про вилучення в населення України українських букварів та книг.
- 3) 1775 р. — зруйновано Запорозьку Січ та закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях.
- 4) 1862 р. — закрито українські недільні школи.
- 5) 1863 р. — указ російського міністра Валуєва про заборону видання книжок українською мовою.
- 6) 1876 р. — указ російського царя Олександра II про заборону друкування нот українських пісень.
- 7) 1884 р. — закрито всі українські театри.
- 8) 1908 р. — вся культурна й освітня діяльність в Україні визнана царським урядом Росії шкідливою.
- 9) 1914 р. — російський цар Микола II ліквідує українську пресу.
- 10) 1938 р. — сталінський уряд видає постанову про обов'язкове вивчення російської мови, чим підтинає коріння мові українській.
- 11) 1983 р. — видано постанову про так зване посилене вивчення російської мови у школах і поділ класів в українських школах на дві групи — російські та українські, що призвело до нехтування рідною мовою.
- 12) 1989 р. видано постанову, яка закріплювала в Україні російську як офіційну загальнодержавну мову.

Музика замовкає. Із глибини сцени виходить дівчина із запаленою свічкою.

ДІВЧИНА-МОВА

Та наша мова знову відродилась,
Прийшла із поневолення життя.
Щоб свічкою новою запалилась
Душа, зірвавши пута забуття.
В молитвах всіх героїв пригадаю,
Живим у Бога буду щедрості просить.
Воскресне дух, я всіх вас закликаю
Мови української знов свічку запалить.

Дівчата підходять до неї, запалюють свої свічки і читають молитву

- 1) Мово! Пресвята Богородице мого народу! З чорнозему, з любистку, м'яти, рясту, євшан-зілля, з роси, з дніпровської води, від зорі й місяця народжена.
- 2) Мово наша! Вся з гомону полів, лісів і морів, отчої землі; мережана сходом і заходом сонця, переткана калиною, барвінком і вишневим цвітом.
- 3) Мово наша! З голосу тура, мисливських сурем, скрипу дерев'яного рала – вся з колосся, осмаленого війнами і торкнутого радіацією.
- 4) Мово наша! Вся змочена удовиною сльозою, повита дівочою тугою на ясирних та окупантських торгах і просолена зойками голодного конання.
- 5) Мово наша! З потаємного шепоту і зітхань закоханих у станціях метро, на ажурних мостах, на звичайних перелазах, у парках і дібровах – уся з хмільного чар-зілля, настоящего на серці.
- 6) Мово наша! Із земних глибин і небесних висот - уся з могуті інтелекту й крийці моралі.
- 7) Мово наша! Мудра берегине, що не давала погаснути земному вогнищу роду нашого і тримала народ на небесному олімпі волелюбності, слави і гордого духу.
- 8) Мово наша! Ніжна й тендітна, але міцніше броні, бо єднає дух і тіло, бо в основі твоїй – непорочність і чистота.

9) Мово наша! Загартована в пеклі Донецького аеропорту та Азавсталі, кров'ю захисників України окроплена.

10) Мово наша! Прости! Воскресни! Повернися! Возродися!

11) Мово наша! Забуяй вічним і віщим словом від лісів – до моря, від гір – до степів.

12) Мово наша! Любов'ю своєю відгоню від тебе злих духів, молюся за тебе і на тебе.

13) Мово наша! Освіти від мороку землю України, возвелич, порятуй народ її на віки!

Вірш Олександра Олеся «О слово рідне!»

Ведучий 1

Перше, що приходить до нас у життя, – це слово... Воно лине з маминими колисковими, ніжними казками, теплими обіймами. Світ здається чарівним, і пізнаємо його через слово. Саме через слова ми відкриваємо таємниці всіх наук: географії, історії, біології, фізики, математики...

Ведучий 2

Рідна мова... Рідне слово... Воно звучить у серці, торкається душі. Бо українська мова – це невичерпний скарб, джерело народної мудрості й сили. Вона мелодійна, лагідна, ніжна та багатогранна. Вона – вірний друг і порадник для тих, хто її шанує, і суворий суддя для тих, хто її зневажає.

Пісня «Українська мова»

Ведучий 1

Мова – це не просто звуки чи слова. Це голос нашого народу, його серце й душа. Коли ми втрачаємо мову, ми втрачаємо саму націю. Українська земля має давню історію, і така ж давня й наша мова. Вчені встановили, що їй вже понад 7 тисяч років. Наші предки передавали цей безцінний скарб із покоління в покоління. Вони берегли її у піснях, легендах, щоб мова жила в серцях людей і не загинула.

Ведучий 2

Українська пісня! Чи є той, хто не був зачарований її мелодійністю? Вона звучить, як спогад про чисте дитинство, горду юність, мрії бути красивими, сильними й сміливими. Пісня – одна з найцінніших перлин нашої духовної спадщини, справжнє надбання українського народу.

Вірш Надії Красоткіної «Народна пісня».

Ведучий 2

Нетлінним скарбом століть ми називаємо нашу національну мову і літературу — безцінний спадок, що передається від одного покоління до іншого, єднаючи наше минуле з майбутнім. Коріння українського слова проросли з найдавніших діалектів праслов'янських племен і розвинулися в часи Київської Русі, коли мова розквітала квітами-перлами у наших культурних пам'ятках, полемічних творах і шедеврах літератури.

Ведучий 1

Перші спроби письма сягають 35–50 століть до нашої ери. Спочатку це була пальмова гілочка як символ миру, потім — схематичні зображення предметів та явищ, і з часом — ієрогліфи. Безпосереднім попередником нашої мови став алфавіт, створений великими просвітителами слов'ян — братами Кирилом і Мефодієм. У 862 році Кирило створив слов'янську абетку, а вже через рік брати привезли до Велеграда перші слов'янські переклади Біблії та богослужбові книги. У посланні папи Іоанна VIII князю Святополку у 880 році Костянтин був названий "творцем слов'янського письма".

Вірш Максима Рильського «Рідна мова»

Ведучий 1

Нестора Літописця називають "батьком української історії та словесності". Його важка двадцятирічна праця увінчалася створенням "Повісті минулих літ" у

1113 році. Нестор справді вів літопис, але його справедливо можна назвати не тільки першим істориком Київської Русі, а й засновником усієї нашої історії. Він не просто описував події в хронологічному порядку, дотримуючись літописних традицій, а й додавав розширені оповіді, як, наприклад, історії про віщого Олега чи княгиню Ольгу. Ці оповіді виходили за межі сухих літописних фактів і стали першими яскравими зразками художнього письма на наших землях.

Ведучий 2

У Київській Русі книги цінувалися як безцінні скарби. Мати декілька книг було справжнім багатством. У "Повісті минулих літ" Нестор називає книги "ріками, що наповнюють весь світ мудрістю незмірної глибини". Він підкреслював: "Якщо старанно пошукати в книгах мудрості, то знайдеш користь для своєї душі".

Вірш Дмитра Павличка «Рідна мова

Пісня «Одна калина за вікном»

Ведучий 1

Вперше українська народна мова була піднесена до рівня літературної в кінці XVIII століття завдяки виходу в 1798 році «Енеїди» Івана Котляревського. Саме його вважають засновником нової української літературної мови. Він першим заявив, що мова нашого народу не лише багата й прекрасна, але й гідна того, щоб стати мовою літератури, науки та культури.

Ведучий 2

Ще одна ключова дата в нашій історії – 1840 рік, коли світ побачив перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка. Шевченко не тільки вдосконалив і відшліфував українську мову, але й підніс її до рівня дорогоцінного каміння, показавши, що це мова простого, пригнобленого народу України. Його сильні й щирі слова кликали до боротьби за свободу, підносили національну свідомість. Любов Шевченка до Батьківщини, рідної мови та народу викликала повагу далеко за межами України. Вірші Кобзаря звучать так само потужно навіть у перекладах.

Ведучий 1

Григорій Сковорода, Іван Франко, Леся Українка, Михайло Коцюбинський, Нечуй-Левицький та багато інших майстрів слова своїми творами довели милозвучність і багатство української мови. Вони передали цей безцінний скарб майбутнім поколінням, заповідаючи нам берегти та примножувати нашу мовну спадщину, гідну великого народу.

Вірш Максима Рильського «Мова»

Ведучий 1

Мова – це справжнє диво, яке супроводжує нас від першого подиху життя. Вона дає нам можливість висловлювати любов і турботу до наших рідних і друзів, ділитися радістю з коханими, передавати силу нашої душі. Мова — це невичерпне джерело натхнення, знань і прагнення досягнути безмежний світ.

Ведучий 2

«Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – це його мова, ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподівання, розум, досвід, почування», – ці мудрі слова належать відомому українському письменнику Панасу Мирному.

Вірш Любові Забапти «Рідна мова».

Ведучий 1

Протягом століть нас намагалися переконати у "вторинності" української мови, приховуючи від нас багатющу спадщину нашої літератури, історії та культури, що сягає глибин тисячоліть. Однак, наша писемність має давні й величні корені. Найдавніші книги, що збереглися, — це знамените «Остромирове євангеліє», написане в Києві у 1056–1057 роках, та «Ізборник Святослава» 1075 року. За підрахунками вчених, у XI–XIII століттях на теренах Русі існувало близько 140 тисяч книг, переважно церковних та богословських, перекладених з грецької.

Ведучий 2

Хоча епохи великих політичних утисків минули, навіть тоді українська мова жила у побуті нашого народу та творах відважних українських митців. Тепер, у сучасному демократичному суспільстві, ми маємо всі умови для розквіту української мови та культури. У десятій статті Конституції України зазначено: «Державною мовою в Україні є українська мова». Тож особливо соромно за тих, хто живе в Україні і не знає рідної мови.

Гумореска Павла Глазового "Кухлик"

Ведучий 1

Для нас рідна мова — це не просто спадщина, що зберігає в собі мудрість багатьох поколінь. Це наша гордість, адже все, що було створено українською мовою, стало частиною світової культурної скарбниці.

Ведучий 2

Українська мова входить до тридцятки найпоширеніших мов світу, і нею розмовляє близько 45 мільйонів людей. Вона отримала офіційне визнання як регіональна в кількох адміністративних округах шести країн: Румунії, Молдови, Словаччини, Хорватії, Сербії та Боснії і Герцеговини.

Ведучий 1

Українська мова славиться своєю багатогранністю, зокрема, вона одна з найбагатших на зменшувальні форми. Наприклад, навіть у сучасному гімні країни зустрічається слово «воріженьки».

Ведучий 2

В українській мові неймовірно багато синонімів. Наприклад, слово «горизонт» має аж 12 синонімів: обрій, небозвід, небосхил, крайнебо, круговид, кругозір, кругогляд, виднокруг, видноколо, виднокрай, небокрай, овид. А в «Короткому

словнику синонімів української мови» зібрано 4279 синонімічних рядів. Слово «бити» має цілих 45 синонімів!

Вірш Людмили Галінської «В моїй милій Україні, мова — солов'їна»

Ведучий 1

Мова — це одне з найбільших чудес світу. Вона є цінним надбанням нашого буття, скарбницею важливих знань, які визначають нашу ментальність. У ній відображені всі бажання, надії і сподівання мільйонів людей, які складають єдиний народ.

Ведучий 2

Саме мова є тим, що втілює в собі український характер, нашу пам'ять, історію та душевну міць, наші звичаї і традиції, розум і досвід поколінь, ніжну красу і силу душі.

Ведучий 1

Кожен народ гордиться тим, що має свою державу, свою мову, свою волю і своє щасливе життя в рідній країні. Кожен народ є патріотом своєї землі, любить її, шанує її закони і бореться за її незалежність і свободу.

Вірш Оксани Сметанюк «Мужній, кріпися, наша мово»

Пісня «Гей шуми, Великий луже»

Ведучий 1

«Мы легли спать 23 февраля, а прокинулись 24 лютого»,— ця фраза про перехід на українську з початку війни стала символом боротьби за нашу ідентичність. Російський президент Володимир Путін використав аргумент про «захист російськомовного населення» в Україні як привід для своєї так званої «спеціальної військової операції» — так у Кремлі називають війну проти України.

Ведучий 2

Сьогодні, коли триває повномасштабна війна Росії проти України, особливо важливо підтримувати українську мову та культуру, не забувати про нашу самоідентифікацію. Росія своїми діями вже довела, що її мета — знищити все українське. Чимало російськомовних українців сьогодні намагаються опанувати українську мову, починають цікавитися нашою історією та культурою. Публічні особи, які раніше спілкувалися російською, активно переходять на українську. Мова стає важливим інструментом оборони нашої країни і на полі бою. Російські військові та диверсанти не знають української, тому це полегшує ідентифікацію своїх. І що може бути кращим підтвердженням цього, як перевірка за допомогою українського слова «паляниця»?

Вірш Володимира Сосюри «До брата»

ВЕДУЧИЙ1

21 Лютого, 2024 захисник із Кропивницького зачитав вірша про українську мову.

Відео оприлюднили на офіційній Facebook-сторінці 121 окремої бригади територіальної оборони ЗСУ.

ВЕДУЧИЙ 2

“Рідна мова – це не лише засіб спілкування, але і частина нашої ідентичності, культури та національної гордості. Нехай кожен з нас завжди пам’ятає якою ціною українці виборюють право розмовляти рідною мовою у своїй країні. Хай вона завжди звучить гідно, надихає нас на великі справи та об’єднує”, – йдеться в дописі.

Ведучий 1

Українцям постійно нав’язували штучний комплекс меншовартості, водночас возвеличуючи все російське. В інформаційному полі часто звучали закиди, що українською мовою спілкуються лише селяки та неосвічені люди, що російська література — краща, російські художники — талановитіші, російська культура — багатша, а російські активісти та експерти — розумніші. І часто поруч з’являвся

образ «старшого брата», за яким ми, мовляв, маємо слідувати. Проте, як показує історія, імперіалістичні закиди росіян не мають нічого спільного з реальністю.

Ведучий 2

Підтримка нашої культури, традицій та мови під час війни — це не тільки наша сила, але й шлях до перемоги. Ми маємо усвідомити свою цінність і відкладати цей процес вже неможливо. Тому давайте будемо пишатися нашою Батьківщиною, любити нашу рідну мову, яка пройшла тернистий шлях і завжди була важливою частиною нашої ідентичності.

Поезія Вікторії Сірої «А серденько болить за мову рідну»

Ведучий 1

Любов до Батьківщини неможлива без глибокої любові до рідного слова. Лише той, хто зрозумів велич і красу своєї землі, може по-справжньому досягнути її велич. А щоб це зрозуміти, потрібно відчути кожен відтінок і пахощі рідного слова, яке є такою ж частиною нас, як і честь матері, колиска і добру славу нашого роду.

Ведучий 2

Українська мова — це мова свободи і волі, могутня зброя нашого народу у боротьбі за незалежність і Перемогу. Вислів давньогрецького філософа Сократа «Заговори, щоб я тебе побачив» набуває особливого значення в умовах війни. Адже в умовах агресії та терору з боку росії українська мова стала не лише символом незламності, але й стратегічною зброєю, що символізує нашу віру і силу духу.

Вірш Віолети Кравченко «Не знаєш української — біда»

Ведучий 1

Доки живе наша мова — наш голос звучить у вселенському хорі народів!

Ведучий 2

Бо наша мова — це наша релігія, наша держава, наша надія і наше майбутнє!

Ведучий 1

Бо наша мова — це ми, українці — добрий, чесний, працьовитий народ!

Ведучий 2

Бо наша мова — це наш дух, наша історія, наша єдність, наша пісня!

Пісня «Ми — молодь України»

Ведучий 2

Наше свято завершується. Сподіваємося, що до ваших сердець дійшли слова про багатство, красу та мелодійність української мови — нашої гордості!

Ведучий 1

Ще раз вітаємо зі святом! З Днем писемності та мови! І пам'ятайте, що «Слава Україні!» так сильно лунає тільки українською!